

เอกสารส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

การปลูกผัก ปลอดสารพิษ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านซ้าย
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเลย
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการ ศึกษาเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อประกอบการเรียนการสอน ความสำคัญ ความเป็นมาและความรู้เบื้องต้นของการปลูกผักปลอดสารพิษ อย่างถูกต้อง สามารถเห็นช่องทางอาชีพการเลือกอาชีพตามความต้องการ การปลูกผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วย

1. ช่องทางและการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ
2. ความสำคัญ ความเป็นมาและความรู้เบื้องต้นของการปลูกผักปลอดสารพิษ
3. การเลือกวัสดุและอุปกรณ์การปลูกผักปลอดสารพิษ
4. หลักการและวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ
5. การจัดการตลาด
6. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ
7. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ

ในการพัฒนาหลักสูตร/เนื้อหาในเอกสารประกอบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ คณะครู กศน.ที่ให้ข้อเสนอ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาหลักสูตร/เนื้อหาดังกล่าว คณะผู้จัดทำ ขอขอบคุณทุกท่านไว้ในโอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร ฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ ครู กศน. นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องตลอดจนผู้สนใจทั่วไป เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

กศน.อำเภอด่านซ้าย

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 เรื่อง 1. ช่องทางและการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ	1
บทที่ 2 เรื่อง ความสำคัญ ความเป็นมาและความรู้เบื้องต้นของการปลูกผักปลอดสารพิษ	5
บทที่ 3 เรื่อง การเลือกวัสดุและอุปกรณ์การปลูกผักปลอดสารพิษ	7
บทที่ 4 เรื่อง หลักการและวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ	9
บทที่ 5 เรื่อง การจัดการตลาด	12
บทที่ 6 เรื่อง คุณธรรมในการประกอบอาชีพ	16
บทที่ 7 เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ	18
บรรณานุกรม	23
คณะผู้จัดทำ	24

บทที่ 1 ช่องทางและการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ

การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

การ ปลูก ผัก ป ล อ ด ส า ร พิษ พืชผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมนำมาบริโภคกันมาก เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้ง วิตามินและแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่คำนิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือก บริโภคผักที่สวยงามไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผัก จะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืชผักนั้นได้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมา ทำการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้ สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผลผลิตพืชผักที่ไม่มีสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวง สาธารณสุข ฉบับที่ 163 พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538 เรื่อง อาหารที่มีสารพิษตกค้าง

การตัดสินใจเลือกอาชีพ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่า "งานคือชีวิต" ดังนั้น ในการ เลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลานานมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่า สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 : ปัจจัยภายนอก ได้แก่

ข้อมูลด้านอาชีพเป็นข้อมูลที่มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ซึ่งขอบข่ายของข้อมูลด้านอาชีพพอสรุปได้ดังนี้

1. แนวโน้มของตลาดแรงงาน

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผู้ทำงานในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความ ต้องการเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต

2. ลักษณะงาน

งานที่จะต้องทำเป็นประจำมีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย งาน ใหญ่หรืองานเล็ก มีความรับผิดชอบที่สำคัญหรือไม่ ต้องเกี่ยวข้องกับ ตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์มากหรือไม่ ต้องนั่งทำงาน ยืนทำงาน ต้องเดิน ทางหรือไม่

3. สภาพแวดล้อมของงาน

ได้แก่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น ขึ้น แห้ง เปียก ฝุ่นละออง สกปรก เสียงดัง ในอาคาร กลางแจ้ง ในโรงงาน มีสารพิษ มีสาร กัมมันตภาพรังสี มีความขัดแย้ง

4. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอายุ ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการทำงานและเกษียณไว้อย่างไร เพศ อาชีพนั้น ๆ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้ โอกาสแก่ทั้งหญิงทั้งชาย หรือให้โอกาสแก่เพศใดเพศหนึ่งมากกว่า

5. การเข้าประกอบอาชีพ

การเข้าประกอบอาชีพต้องมีวิธีการอย่างไร โดยการสมัครงานกับนายจ้างด้วยตนเองต้องมีการสอบสัมภาษณ์หรือต้องสอบข้อเขียนด้วย ถ้าเป็นการ ประกอบอาชีพอิสระต้องใช้ทุนทรัพย์เพื่อดำเนินกิจการมากน้อยเพียงใด

6. รายได้

ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ จะมีรายได้เป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี โดยเฉลี่ยแล้วเป็นเงินเท่าใด

7. ความก้าวหน้า

อาชีพนั้น ๆ จะมีความก้าวหน้าเพียงใด จะต้องมีการศึกษาอบรมเพิ่มเติม มีความสามารถ หรือประสบการณ์อย่างไรจึงจะได้เลื่อนขั้นมากขึ้นน้อยเพียง ใด การประกอบอาชีพเดิมนำไปสู่อาชีพใหม่หรือไม่

8. การกระจายของผู้ประกอบอาชีพ

มีผู้ประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใดและกระจายอยู่ทั่วประเทศหรือมีอยู่เพียงบางจังหวัด ทำให้จึงเป็นเช่นนั้น ผู้ประกอบอาชีพที่ได้ก็ได้หรือจะต้อง อยู่ที่ได้ที่หนึ่งโดยเฉพาะ

9. ข้อดีและข้อเสีย

อาชีพแต่ละอย่างย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพของแต่ละคน งานบางอย่างอาจมีการ ทำงาน ล่วงเวลา ทำงานในวันเสาร์อาทิตย์ หรือ วันหยุด และการเดินทางไปปฏิบัติในท้องที่อื่น ๆ งานบางอาชีพมีความมั่นคงกว่างานอาชีพอื่น ฯลฯ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างของค่านิยม

- ความสนใจ
- บุคลิกภาพ
- สติปัญญา
- ความถนัด
- ทักษะ
- ความสัมฤทธิ์ผล
- ประสบการณ์
- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผล
- ความรับผิดชอบ
- ความอดุสาหะ
- ความตรงต่อเวลา
- ความอบอุ่น
- ระดับการกล้าเสี่ยง
- ความเป็นคนเปิดเผย
- ความไม่ยึดหยุ่น
- ความแกร่งของจิตใจ
- ความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าแห่งตน
- ความสามารถในการตัดสินใจ
- วุฒิภาวะทางอาชีพ
- เพศ
- เชื้อชาติ

- อายุ
- ความแข็งแรงของร่างกาย
- สุขภาพ
- ฯลฯ
- ค่านิยมทั่ว ๆ ไป
- ค่านิยมทางการงาน
- จุดมุ่งหมายชีวิต
- จุดมุ่งหมายทางอาชีพ
- การรับรู้เกียรติและชื่อเสียงของอาชีพ
- ทักษะติดต่ออาชีพต่าง ๆ
- ความเข้าใจอาชีพที่เกี่ยวกับคน/ข้อมูล
- จริยธรรมในการทำงาน
- การใช้เวลาว่าง
- ความต้องการเปลี่ยนแปลง
- ความต้องการกฎเกณฑ์
- ความต้องการสนับสนุน/ช่วยเหลือ
- ความต้องการอำนาจ
- ความมั่นคง
- ความปลอดภัย
- การทำงานให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่น

คนเรามีความถนัด ความสามารถ และความสนใจในงานอาชีพแตกต่างกัน บางคนเหมาะที่จะทำงานด้านหัตถกรรม บางคนเหมาะสมที่จะทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกล หรืองานที่เกี่ยวข้องกับด้าน วิทยาศาสตร์ ส่วนบางคนอาจจะเหมาะสมที่จะทำงานเกี่ยวกับการสอนดนตรี การช่วยเหลือติดต่อ ประชาชน เหล่านี้เป็นต้น แต่ละคนมีพรสวรรค์ ไม่เหมือนกัน ไม่สามารถทำงานชนิดเดียวกันได้หมด ทุก คน ข้อสำคัญก็คือ ท่านต้องรู้จักตัวเอง และรู้จักงานอาชีพต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งพิจารณา ดูว่ามีงานอะไรบ้างที่ท่านชอบและสนใจมากที่สุด และงานนั้นๆ เหมาะสมกับอุปนิสัยและบุคลิกลักษณะ ของท่านหรือไม่ปัญหาก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

1. ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการประกอบอาชีพต่างๆ ขาดทักษะและรายละเอียดข้อมูล เกี่ยวกับโลกอาชีพ เช่น ลักษณะของงานอาชีพ กระบวนการท างานในงานอาชีพนั้นๆ ความก้าวหน้าในอาชีพการ ทำงาน และความต้องการของตลาดแรงงานในงานสาขาอาชีพนั้นๆ

2. นักเรียนและผู้สมัครงาน ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำ แนะนำอาชีพ แนะนำการศึกษาต่อ และการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ ตลาดแรงงาน

3. นักเรียนและผู้สมัครงาน จะต้องรู้ขีดความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ และความพร้อมในการเลือกประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

4. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ นักเรียนและผู้สมัครงาน จะต้องมีความรู้ในเรื่องปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งมีผล ตั้งแต่การเลือกเรียนต่อหรือศึกษาเพิ่มเติมในสาขา วิชาที่ใช้เงินทุนจำนวนน้อย และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจน การฝึกพัฒนา ฝีมือตนเองเพิ่มเติมเพื่อให้คุณลักษณะเด่น ในการสมัครงาน

สรุปข้อแนะนำก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ

1. ผู้ตัดสินใจเลือกอาชีพควรรู้จักตนเองให้ดีเสียก่อน โดยเฉพาะในด้านอุปนิสัย ความรู้ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกลักษณะ สุขภาพ นิสัย ทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ
2. ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ลักษณะของงานอาชีพ ค่าจ้าง สวัสดิการ ความก้าวหน้า และความมั่นคงของงาน ตลอดจนความต้องการ ของตลาดแรงงาน ฯลฯ

บทที่ 2 ความสำคัญความเป็นมาและความรู้เบื้องต้นของการปลูกผักปลอดสารพิษ

ความสำคัญ ความเป็นมาและความรู้เบื้องต้นของการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผักเป็นพืชที่ทุกคนต้องบริโภคเป็นประจำทุกวันไม่มากก็น้อยแตกต่างกันไป เนื่องจากผักประกอบไปด้วยสารอาหารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หลายอย่าง ได้แก่ วิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ โดยเฉพาะธาตุเหล็ก และแคลเซียมแั่งและน้ำตาลจะเป็นแหล่งพลังงานและให้ความอบอุ่นแก่ร่างกายเซลล์โลสและไฟเบอร์ซึ่งช่วย ในระบบการย่อยอาหารและขับถ่ายของร่างกาย ช่วยให้เกิดพลังงานให้มีความต้านทานต่อโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ของร่างกาย และยังช่วยให้ร่างกายพ้นหายจากโรคได้อย่างรวดเร็ว

การได้บริโภคผักต่าง ๆ ที่ปลอดภัยจากสารพิษในปริมาณที่เหมาะสมเป็นประจำจะช่วยให้ร่างกายมีสุขภาพที่ดี และแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากร่างกายขาดอาหารประเภทผักหรือได้รับ ไม่เพียงพอหรือบริโภคผักที่มีสารพิษตกค้างในปริมาณมากเข้าไปจะทำให้ร่างกายอ่อนแอ ระบบต่าง ๆ ของร่างกาย ทำงานได้ไม่ปกติ อาจเกิดอาการผิดปกติขึ้น ทำให้ความต้านทานโรคต่าง ๆ ของร่างกายลดลง เพราะฉะนั้นผักจึง เป็นพืชที่นิยมบริโภคกันทุกครัวเรือน โดยจะสังเกตได้จากอาหารเกือบทุกชนิดจะต้องมีผักเป็นส่วนประกอบในการ ชูรสอาหารจานโปรดให้มีรสชาติดีขึ้น หรือใช้ประดับจานอาหารให้สวยงามน่ารับประทานยิ่งขึ้น

เนื่องจากค่านิยมในการบริโภคผักของประชาชนโดยทั่วไปมักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้ส่วยงามตามความต้องการของผู้บริโภค เมื่อผู้ซื้อนำผักมาบริโภคอาจจะได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักนั้นได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหา ดังกล่าวเกษตรกรจึงควรหันมาปลูกผักปลอดสารพิษกันให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้คนไทยมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยมีผักที่สะอาดและปลอดสารพิษบริโภคในชีวิตประจำวัน หรือถ้ามีความจำเป็น ที่จะบริโภคผักควรจะเลือกผักที่มีความต้านทานโรคแมลงและเป็นผักที่ล้างง่าย

พืชผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมนำ มาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้งวิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่ค่านิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำ ให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำ มาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืชผักนั้นได้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหัน มา ทำ การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยนำ เอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

ข้อดีของการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ทำให้ได้พืชผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง เกิดความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค
2. ช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกผักมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นเนื่องจากการไม่มีการฉีดพ่นสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรปลอดภัยจากสารพิษเหล่านี้ด้วย
3. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
4. ลดปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
5. เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ทำให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาสูงขึ้น
6. ลดปริมาณสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่จะปนเปื้อนเข้าไปในอากาศและน้ำ ซึ่งเป็น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดมลพิษของสิ่งแวดล้อมได้ทางหนึ่ง

บทที่ 3 การเลือกวัสดุและอุปกรณ์การปลูกผักปลอดสารพิษ

ในการทำสวนผักก็เหมือน ๆ กับการประกอบกิจการอื่น ๆ นั่นคือจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับประกอบการเพาะปลูกพืชผัก หากเราทำการปลูกพืชผัก แบบสวนครัวเล็ก ๆ ในที่ว่าง ๆ ข้างบ้าน วัสดุอุปกรณ์ก็อาจจะไม่มีอะไรยุ่งยากนัก มีเครื่องมือขุดดิน พรวนจอบ เสียม มีบัวรดน้ำ มีเมล็ดพันธุ์ มีปุ๋ยบ้าง ก็ลงมือปลูกผักไว้กินเองได้แล้ว แต่ถ้าหากเป็นการเพาะปลูกเพื่อการค้าแล้วก็ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ ที่มากขึ้น และเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนที่จะปลูกเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำสวนผัก ได้แก่

- 1.เมล็ดพันธุ์ เลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ที่คุณภาพดี จากแหล่งผลิตและร้านค้าที่ได้มาตรฐาน
- 2.ขุยมะพร้าว ถือเป็นวัสดุปลูกชั้นดีในการเพาะเมล็ด เนื่องจากสามารถอุ้มน้ำได้ดี และมีความสะอาดอยู่ในระดับหนึ่ง
- 3.ซีเถ้าหมักกรอง เป็นวัสดุปรับปรุงดินเพื่อช่วยเพิ่มความร่วนซุย เพิ่มแร่ธาตุ ดินอุ้มน้ำได้ดี รวมถึงนิยมนำมา เป็นวัสดุปลูกผสมกับดินสำหรับการปลูกพืชในกระถาง
- 4.อาหารเสริมสำหรับพืช โดยอาหารเสริมจะช่วยบำรุงให้พืชเจริญเติบโตได้ดี และเสริมธาตุอาหารที่พืชต้องการ
- 5.ดิน เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการปลูกพืชผัก เนื่องจากดินจะเป็นแหล่งสำคัญของธาตุอาหารพืช และยังเป็นสิ่งที่ทำให้พืชสามารถมีชีวิตอยู่ได้
- 6.ภาชนะปลูก หากเรามีพื้นที่ในการเพาะปลูกจำกัด หรืออยู่สถานที่ที่ไม่มีพื้นดิน ภาชนะปลูกถือเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ขาดไม่ได้ ซึ่งภาชนะปลูกไม่จำเป็นต้องเป็นกระถางเสมอไป อาจจะเป็น ถังปลูก ขวดน้ำ ทรายกรวด
- 7.อุปกรณ์สำหรับขุดดิน พรวนดิน

บทที่ 4 หลักการและวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ

การปลูกผักปลอดสารพิษ

การแปลงผักถาวร/การปลูกผักปลอดสารพิษ

พืชผักเป็นพืชอาหารที่คนไทยนิยมนำ มาใช้รับประทานกันมากเนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารทั้ง วิตามิน และแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายสูง แต่ค่านิยมในการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงาม ไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำ มาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในผักผักนั้นได้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว เกษตรกรจึงควรหันมา ทำ การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยนำ เอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้ สารเคมีให้น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

ข้อดีของการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

1. ทำให้ได้พืชผักที่มีคุณภาพ ไม่มีสารพิษตกค้าง เกิดความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค
2. ช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกผักมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นเนื่องจากไม่มีการฉีดพ่นสารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรปลอดภัยจากสารพิษเหล่านี้ด้วย
3. ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
4. ลดปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
5. เกษตรกรจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ทำให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาสูงขึ้น
6. ลดปริมาณสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่จะปนเปื้อนเข้าไปในอากาศและน้ำ ซึ่งเป็น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดมลพิษของสิ่งแวดล้อมได้ทางหนึ่ง

วิธีการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ

ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้น จะใช้หลักการปลูกพืชผักโดยใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุด หรือใช้ตามความจำเป็นและจะใช้หลัก “การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน หรือไอพีเอ็ม” แทนแต่การที่จะป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลนั้นจะต้องเลือกวิธีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปลูกจะต้องเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การเตรียมแปลงปลูก

เนื่องจากเมล็ดพืชผักส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีระบบรากละเอียดอ่อน ถ้าเกษตรกรเตรียมดินไม่ดี ก็อาจมีผลกระทบต่อารงอกของเมล็ดและการเจริญเติบโตของพืชผักได้ ดังนั้น ก่อนการปลูกพืชควรมี การปรับสภาพดินให้เหมาะสมเสียก่อน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เคยมีการปลูกผักหรือพืชชนิดอื่นโดยการปล่อยน้ำให้ท่วมแปลงแล้วสูบน้ำออก เพื่อให้น้ำชะล้างสารเคมีและกำจัดแมลงต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในดิน แล้วจึงทำ การไถพรวนหน้าดินตากแดดไว้ เพื่อทำลายเชื้อโรคและแมลงศัตรูที่อาศัยอยู่ในดินอีกครั้ง จากนั้นเกษตรกรควรปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้อยู่ในสภาพที่เป็นกลาง โดยใช้ปูนขาว ปูนมาร์ล หรือ แร่โดโลไมท์ อัตรา 200-300 กิโลกรัม/ไร่ แล้วรดน้ำตามหลังจากการใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดินที่เป็นกรดให้เป็นกลางนอกจากนี้ควรเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในอัตรา 1,000-2,000 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งจะช่วยให้ต้นพืชผักมีความแข็งแรงสามารถต้านทานต่อการเข้าทำลายของโรคและแมลงได้โดยปูนขาวเพื่อปรับปรุงดินการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ก่อนนำ เมล็ดพันธุ์ผักไปปลูกในแปลงปลูกหรือแปลงกล้าเกษตรกรควรทำ ความสะอาดเมล็ด พันธุ์ก่อน ตามขั้นตอนดังนี้

1. คัดแยกเมล็ดพันธุ์ โดยการคัดเมล็ดที่เสีย เมล็ดวัชพืชที่มีอยู่ปะปน และสิ่งเจือปนต่างๆออก
2. แช่เมล็ดพันธุ์ในน้ำอุ่น ที่อุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส เป็น เวลา 15-30 นาที จะช่วยลดปริมาณเชื้อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์และยังกระตุ้นการงอกของเมล็ดอีกด้วย
3. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคราน้ำค้าง และโรคใบจุดควรคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารเคมี เช่น เมทาแล็กซิน 35 เปอร์เซ็นต์ SD (เอพรอน) และไอโพรไดโอน (รอฟรอล) อัตรา 10 กรัม / เมล็ด พันธุ์ 1 กิโลกรัม

การปลูกและการดูแล

การเลือกวิธีการปลูก ระยะปลูกเป็นเท่าใดนั้นจะขึ้นอยู่กับชนิดของพืชผักที่เกษตรกรเลือกปลูก แต่มีข้อแนะนำ คือ เกษตรกรควรปลูกผักให้มีระยะห่างพอสมควร อย่าให้แน่นจนเกินไป เพื่อให้มีการระบายอากาศที่ดี เป็นการปรับสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค นอกจากนี้ควรหมั่น ตรวจสอบแปลงอยู่เสมอ โดยอาจเลือกสำรวจเป็นจุดๆ ประมาณ 10-20 จุด/ไร่ ถ้าพบพบมีการระบาดของ โรคและแมลงในระดับที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืชผักนั้น ก็ควรดำเนินการกำจัดโรคและแมลงที่พบทันที

การใช้สารสกัดจากพืช

พืชที่นิยมนำ มาใช้สกัดเป็นสารควบคุมโรคและแมลง คือ สะเดา เนื่องจากในสะเดามีสารอะซาดีแรคติน (Azadirachtin) ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการป้องกันและกำจัดแมลงได้โดย

- สามารถใช้ฆ่าแมลงได้บางชนิด
- ใช้เป็นสารไล่แมลง
- ทำให้แมลงไม่กินอาหาร
- ทำให้การเจริญเติบโตของแมลงผิดปกติ
- ยับยั้งการเจริญเติบโตของแมลง
- ยับยั้งการวางไข่และการลอกคราบของแมลง
- เป็นพิษต่อไข่ของแมลง ทำให้ไข่ไม่ฟัก
- ยับยั้งการสร้างเอนไซม์ในระบบย่อยอาหารของแมลง

วิธีการใช้ คือ นำ เอาผลสะเดาหรือสะเดาที่บดแล้ว 1 กิโลกรัม แช่น้ำ 20 ลิตร ทิ้งค้างคืนไว้ 1 คืน แต่ถ้าเกษตรกรมีเครื่องกวนส่วนผสมดังกล่าว ก็จะลดเวลาเหลือเพียง 3-4 ชั่วโมง

ข้อควรระวัง

พืชบางชนิดเมื่อได้รับสารนี้แล้วอาจเกิดอาการใบไหม้เหี่ยวเฉาหรือต้นแคระแกร็น ดังนั้นเมื่อพบอาการต่างๆ เหล่านี้ ก็ควรจะดใช้สารสกัดจากสะเดาทันทีชนิดของแมลงที่สามารถกำจัดได้ด้วยสะเดา

1. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลดี ได้แก่ หนอนใยผัก หนอนหน่งเหี่ยว หนอนกระทุ้งชนิดต่างๆ หนอน กัดกินใบ หนอนเจาะยอด หนอนซอนใบ หนอนม้วนใบ หนอนหัวกระโหลก
2. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลปานกลาง ได้แก่ เพลี้ยจักจั่น หนอนเจาะ สมอฝ้าย หนอนต้นกล้วย แมลงหวีขาว แมลงวันทอง เพลี้ยไก่แจ้ เพลี้ยอ่อน
3. ชนิดที่ใช้แล้วได้ผลน้อย ได้แก่ หนอนเจาะผักกาด เพลี้ยไฟ ไรแดง มวนและด้วงชนิดต่างๆ พืชผักที่ใช้สารสกัดจากสะเดาได้ผล ได้แก่ ผักคะน้า กวาง ผักกาดหอม กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก แตงกวา แตงโม แตงเทศ มะเขือเทศ มะเขือยาว หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดอ่อน พริกขี้หนู ตำลึง มะนาวมะกรูด

การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการปฏิบัติจริงของเกษตรกรนั้น เกษตรกรต้องหมั่นตรวจ แปลงปลูกพืชของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการพยากรณ์สถานการณ์ของศัตรูพืชในแปลงของตน เมื่อ ทราบสถานการณ์แล้วจึงพิจารณาเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัดที่เหมาะสม แต่ในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมหรือไม่มีการควบคุมใดที่ใช้ได้ผลแล้ว เกษตรกรอาจใช้สารเคมีในการควบคุมศัตรูพืชนั้นๆ คือ

1. เป็นสารเคมีที่เหมาะสมกับศัตรูพืชชนิดนั้น
2. สารเคมีนั้นสลายตัวได้เร็ว
3. ใช้ในอัตราที่เหมาะสมตามคำแนะนำ
4. เว้นระยะการเก็บเกี่ยวผลผลิตตามคำแนะนำทั้งนี้เพื่อไม่ก่อให้เกิดอันตราย หรือมีสารพิษตกค้างในพืชผักนั้น และมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคอีกด้วย

บทที่ 5 การจัดการตลาด

Marketing 4.0 คืออะไร แล้วจะเอามาใช้กับธุรกิจเราได้ อย่างไรบ้าง

Marketing 4.0 จริงๆ แล้วคืออะไรกันแน่

มีหลายคนให้คำจำกัดความของ Marketing 4.0 ไว้มากมาย แต่ถ้าให้พูดแบบเข้าใจง่ายๆ เลยก็คือ “การตลาดที่เอาเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคหรือลูกค้ามากยิ่งขึ้น” การขายของ หรือการทำ การตลาดจะไม่หยุดแค่ที่หน้าร้านอีกต่อไป แต่มันจะก้าวมาสู่โลกออนไลน์ด้วย ดูเผินๆ อาจดูเหมือนการตลาดที่ เกี่ยวข้องกับอะไรก็ได้ที่เรียกว่าเทคโนโลยี แต่ความจริงแล้วเทคโนโลยีไม่ใช่หัวใจสำคัญของการตลาด 4.0 เพียง อย่างเดียว แต่มันคือการตลาดที่มี “มนุษย์” เป็นจุดศูนย์กลางด้วย เพราะต้องอย่าลืมว่า เรากำลังใช้เทคโนโลยี ให้เข้าถึงลูกค้าที่เป็น “มนุษย์” เรายี่เอง

Marketing 4.0 และ Thailand 4.0 เกี่ยวข้องกันหรือไม่?

(Photo Credit: <http://thaiembdc.org>)

หลายคนคงเคยได้ยินทั้ง Marketing 4.0 และ Thailand 4.0 แล้วมันมีความเกี่ยวข้องกันหรือเปล่า Thailand 4.0 คืออะไร “Thailand 4.0 คือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาลไทย” ซึ่งก่อนจะมาถึง 4.0 มันก็จะมี

- 1.0 เน้นทางลงทุนทางเกษตรกรรม
- 2.0 เน้นอุตสาหกรรมเบา แต่หันมาใช้แรงงานจำนวนมากแทน
- 3.0 ยุคของอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก ส่วน Thailand
- 4.0 จะเน้นการขับเคลื่อนธุรกิจด้วยนวัตกรรม

หลักการของ Thailand 4.0 จะเน้นอยู่ 3 เรื่องใหญ่ๆ คือ

- 1.) เปลี่ยนแปลงจากการผลิตสินค้าทั่วไป เป็นสินค้าเชิงนวัตกรรมมากขึ้น
- 2.) มีการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในอุตสาหกรรม
- 3.) เปลี่ยนจากประเทศที่รับจ้างการผลิตในเชิงอุตสาหกรรม เป็นการเน้นภาคบริการมากกว่าเดิม

ส่วน Marketing 4.0 นั้นเป็นคำที่โด่งดังขึ้นมา จากหนังสือ Marketing 4.0 เขียนโดย Philip Kotler

แม้จุดกำเนิดจะต่างกัน แต่ว่าคอนเซปต์ 4.0 ของทั้งคู่ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกัน ตรงที่เอาเรื่องของเทคโนโลยี เข้ามาช่วย ตัวอย่างเช่น การเกษตรแบบดั้งเดิม ที่ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยว ก็จะใช้เทคโนโลยี ใช้ อุปกรณ์ช่วยเก็บเกี่ยวที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มผลผลิตมากขึ้นกว่าเดิม หรือจะเป็นกลุ่มธุรกิจ SMEs ธรรมดา ก็จะยกระดับให้กลายเป็น SMEs ผสมกับ Startups ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5A กลยุทธ์มัดใจลูกค้าจาก Marketing 4.0

หลังจากที่เข้าใจคอนเซปต์ของ Marketing 4.0 กันแล้ว คราวนี้เราลองมาดูกลยุทธ์ใหม่ที่มาจาก Marketing 4.0 กันค่ะ สมัยก่อนถ้าเราพูดถึงเรื่องกลยุทธ์ทางการตลาด คงเคยได้ยินคำว่า AIDA ใช่ไหมคะ ที่ย่อมาจากว่า A: Attention เรียกความสนใจให้ลูกค้าเห็นสินค้าเรา I: Interest หรือความรู้สึกที่ลูกค้าเริ่มสนใจในตัวสินค้า D: Desire คือความต้องการอยากได้ตัวสินค้านั้น และ A: Action การซื้อสินค้าค่ะ

แต่ปัจจุบันนี้ คงจะหมดยุคของ AIDA แล้ว ถ้าจะก้าวสู่ยุคมาร์เก็ตติ้ง 4.0 ก็ต้องใช้กลยุทธ์ใหม่ที่มัดใจลูกค้าได้ดีกว่าเดิม นั่นก็คือกลยุทธ์

5A ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ Phillip Kotler ปรมาจารย์ด้านมาร์เก็ตติ้งได้กล่าวเอาไว้ในหนังสือ “Marketing 4.0” เล่มล่าสุดของเขา ว่าแต่กลยุทธ์ 5A คืออะไร ตามมาทำความรู้จักกันเล

1. Aware รู้จักสินค้า

Aware หมายถึงช่วงที่ลูกค้าเราจะรู้จักสินค้า ประมาณว่า การสร้างสินค้าแบรนด์ A ขึ้นมา

2. Appeal ชื่นชอบสินค้า

A ตัวที่สอง ก็คือคำว่า “Appeal” ตรงตามความหมายเลยว่าเป็นช่วงที่นักการตลาดต้องดึงดูดให้ลูกค้าสนใจ ชื่นชอบสินค้าเราท่ามกลางแบรนด์คู่แข่งหลายๆ เจ้า ทำยังไงก็ได้ ให้เปลี่ยนจาก Long list ให้เรา กลายเป็น Short list ให้ได้

3. Ask ถามต่อ

ต่อมาก็คือการที่ลูกค้าเรียนรู้สินค้าจากการถามค่ะ ลูกค้าที่สนใจจะเริ่มมีการซักถามถึงรายละเอียดสินค้า หรือเช็คราคา และรวมถึงลูกค้าเริ่มถามเพื่อนหรือคนใกล้ชิดที่เคยใช้สินค้านั้นๆ

4. Act การตัดสินใจซื้อ

หลังจากการถามถึงสินค้าแล้ว ถ้าลูกค้าพอใจ และรู้สึกว่าคุณค่าตัวนี้แหละที่ฉันตามหามานาน ก็จะเกิดสิ่งที่เรียกว่า “Act” หรือการตัดสินใจซื้อสินค้านั่นเอง

5. Advocate เกิดการแนะนำสินค้าจากผู้อื่น

“Advocate” หรือการเกิดการแนะนำสินค้าจากลูกค้าไปสู่ผู้อื่น เช่น ครีมตัวนี้ใช้แล้วผิวสวยขึ้น ใช้ดีมากจนลูกค้านำไปปรีวีว หรือเอาไปบอกต่อเพื่อนๆ ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากค่ะ เพราะการที่ลูกค้าบอกต่อสินค้าเรา จะเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว จะเกิดพลังของ “การบอกต่อแบบปากต่อปาก” เลยบอกไว้ตอนต้นเรื่องค่ะว่า มาร์เก็ตติ้ง 4.0 เนี่ย มันเกี่ยวกับเทคโนโลยีก็จริง แต่ธุรกิจจะสำเร็จหรือไม่ มันขึ้นอยู่กับพลังของผู้คนด้วย

จะใช้ Marketing 4.0 กับธุรกิจเราได้อย่างไรบ้าง

สามารถเอาความเป็นมาร์เก็ตติ้ง 4.0 มาใช้ได้ 3 วิธีนี้

1. นำเสนอสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

ทุกวันนี้ลูกค้าไม่ได้ไปหาสินค้าทางหน้าร้านอย่างเดียวแล้ว แต่สมัยนี้เป็นยุคของข้อมูล ใครอยากซื้ออะไร อยากรู้รายละเอียดสินค้าตัวไหน ก็แค่เสิร์ช ค้นหาข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟน ดังนั้น เพื่อให้เสียโอกาสทางด้านธุรกิจ ก็คงดีไม่น้อยเลย ถ้าคุณจะไปเปิดเว็บไซต์ หรือสร้างเพจเฟซบุ๊กนำเสนอสินค้าผ่านช่องทางเหล่านี้ คราวนี้ใครเสิร์ชมาก็เห็น

ตัวอย่างเช่น ธุรกิจร้านอาหารร้านเล็กๆ ร้านหนึ่งที่เราเองเคยไปใช้บริการ วิธีการของเขา คือ จากที่แคชเชียร์อาหารอยู่ในร้าน เขาก็เปิดเพจ Facebook โพสต์เกี่ยวกับอาหารในร้านลงไปในเพจ และที่น่าสนใจก็คือร้านนี้มีเมนูเซอร์ไพรส์ทุกวัน แต่แต่ละวันเมนูอาหารจะไม่เหมือนกัน ลูกค้าต้องรอเมนูที่ทางร้านจะอัปเดตผ่านทาง Facebook Page เท่านั้น ส่วนใครอยากกินอะไร ก็สั่งผ่านทาง Inbox หรือทางโทรศัพท์ไว้ก่อนเลยก็ได้ พอไปถึงร้านก็มีเมนูรออยู่ตรงหน้าเรียบร้อย ไม่ต้องไปเสียเวลาไปนั่งรออาหารที่ร้านอีก ซึ่งก็เป็นวิธีที่เรียกความสนใจจากลูกค้าได้ไม่น้อยเลยซึ่งการทำการตลาดออนไลน์ผ่าน Facebook ทำได้ไม่ยากเลยค่ะ

2. เชื่อมโยงหน้าร้านออฟไลน์กับออนไลน์เข้าด้วยกัน

เราสามารถมีทั้งหน้าร้านออฟไลน์ และหน้าร้านออนไลน์ควบคู่กันไป โดยสร้างกิจกรรมที่ทำให้สองโลกนี้เชื่อมต่อกันได้ อย่างเช่น Macy's ห้างค้าปลีกที่ขายสินค้าหลากหลายชนิดในสหรัฐอเมริกา โดยปกติแล้วปัญหาที่เราจะเจอพอสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ขึ้นก็คือ ลูกค้าที่ชอบช้อปปิ้งออนไลน์ก็จะไม่ค่อยเข้าหน้าร้านเลย ส่วนลูกค้าที่ชอบซื้อของผ่านหน้าร้าน ก็จะไม่ค่อยสนใจการซื้อของผ่านออนไลน์ Macy's เลยหาวิธีที่จะเชื่อมหน้าร้านออฟไลน์กับออนไลน์เข้าด้วยกันค่ะ โดยการสร้างแอปพลิเคชัน GPS บอกตำแหน่งของสินค้าที่ลูกค้าต้องการ

3. สร้างช่องทางให้ลูกค้าได้แสดงความคิดเห็น

สมัยนี้เป็นยุคที่พลังปากต่อปากค่อนข้างมีพลังสูง ใครๆ ก็ใช้ชีวิตไปกับเทคโนโลยี หรือโซเชียลมีเดีย จะทำอะไรทั้งทีก็ต้องอ่านรีวิวก่อนหน่อย ดังนั้น เพื่อให้สินค้าเราดูน่าเชื่อถือ และดึงดูดใจมากยิ่งขึ้น เราอาจจะสร้างพื้นที่ในเว็บไซต์ให้ลูกค้าของเราเข้ามาแสดงความคิดเห็น หรือรีวิวลูกค้าเราค่ะ นอกจากจะเป็นการประชาสัมพันธ์จากลูกค้าที่ใช้สินค้าจริงแล้ว เรายังสามารถนำความคิดเห็นเหล่านี้มาพัฒนาสินค้าของเราให้ดียิ่งขึ้นไปอีกค่ะ

ตัวอย่างธุรกิจที่เปิดพื้นที่ให้ลูกค้าเข้าไปร่วมแชร์ความคิดเห็นกันอย่างเช่นร้านนี้ค่ะ SEPHORA ร้านขายเครื่องสำอาง สกินแคร์ที่โด่งดังนั่นเอง ในเว็บไซต์ของเขาไม่ได้แค่มีรายละเอียดของสินค้า หรือช่องทางในการซื้อของผ่านออนไลน์เท่านั้น แต่ยังมีส่วนของ “Community” ที่ให้ลูกค้าเข้ามาถาม-ตอบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับสินค้า หรือปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องผิว หรือเรื่องความสวยความงาม และยังสามารถรีวิวผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบได้อีกด้วยค่ะ

เรียกได้ว่าเป็นการเปิดพื้นที่ให้ลูกค้าได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ลูกค้าคนอื่นๆ ก็จะได้อ่านรีวิวลูกค้าจากผู้ใช้งานจริง รวมถึงทางร้านเองก็จะรู้ถึงความชอบ ความสนใจ ปัญหาของลูกค้าไปในตัว เพื่อปรับสินค้า หรือแผนธุรกิจให้ตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้นค่ะ

โอกาสและตลาดผักปลอดสารพิษ การมีส่วนร่วมของเกษตรกรไม่เฉพาะแต่กระบวนการผลิตแต่ยังรวมกับกระบวนการตลาด ปลอดภัย ซึ่งเกษตรกรมีโอกาสเข้ามามีส่วนการจัดการ

- ปรับปรุงขยายตลาด
- การสนับสนุนการวางแผนการผลิตผักปลอดสาร เพื่อลดความเสี่ยง และการคำนวณการผลิตและการจำหน่าย
- เขาใจเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพผักปลอดสารพิษ การตลาด เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ 2 ทาง คือ

1. การจำหน่ายผลผลิตแบบเดิมที่ต้องอาศัยพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่
2. การจำหน่ายผลผลิตในตลาดผักปลอดสารพิษ โดยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - เกษตรกรขายผลผลิตภายในที่ว่าการอำเภอ
 - นำผลผลิตไปฝากขายกับร้านค้าตลาดชุมชนซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีทักษะทางด้านการจัดการตลาดไม่ต้องรอพ่อค้า คนกลางมารับซื้อเพียงอย่างเดียว
 - การตลาดออนไลน์

บทที่ 6 คุณธรรมในการประกอบอาชีพ

คุณธรรม จริยธรรมในการประกอบอาชีพ

ความสำคัญของจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

จริยธรรมเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างจรรยา คือความประพฤติ และธรรม คือเครื่องรักษาความประพฤติ การประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตามผู้ประกอบอาชีพ จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมภายนอกเสมอ ทั้งนี้ก็จะต้องไม่ใช้ความรู้ความสามารถในทางที่ผิด หากประกอบอาชีพโดยไร้จริยธรรมผลเสียจะตกอยู่กับสังคมและประเทศชาติฉะนั้นจริยธรรมจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ความสำคัญของจริยธรรมในการประกอบอาชีพ มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพแต่ละสาขาได้ใช้วิชาชีพในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ
2. ช่วยควบคุมและส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสำนึกในหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในงานของตน
3. ช่วยส่งเสริมและควบคุมการผลิต และการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ในเรื่องของความปลอดภัยและการบริการที่ดี
4. ช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เห็นแก่ตัว ทั้งนี้ต้องยึดหลักโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคเสมอ
5. ช่วยให้การธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และมีความเอื้อเฟื้อต่อสังคมส่วนรวมมากขึ้น อาชีพ (Occupation) ดำรง ฐานดพี (2536 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานทุกประเภทและเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านเทคนิค เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นคำว่า อาชีพจึงครอบคลุมไปถึงงานที่ใคร ๆ ก็ทำได้โดยไม่ต้องอาศัยการฝึกหัดมาก่อน เช่น งานที่ต้องใช้แรงงาน (Manual works) และเป็นงานที่ผู้กระทำจะต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษหรือเป็นงานที่ใช้ทักษะและการฝึกหัดขั้นสูง (Technic works)”

อาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมเป็นอย่างมาก ในทัศนะของนักสังคมวิทยานั้น อาชีพอาจก่อให้เกิดผลต่อสังคมได้ ดังนี้

1. อาชีพสามารถแบ่งแยกกลุ่มคนในสังคมออกเป็นส่วน ๆ ตามสาขาอาชีพ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม ผู้ประกอบธุรกิจการเกษตร ผู้ประกอบธุรกิจการบริการ ข้าราชการ เป็นต้น ในกลุ่มอาชีวดังกล่าวสามารถแยกย่อยออกไปได้อีก เช่น ข้าราชการก็มีทั้งข้าราชการครู ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ผู้ประกอบธุรกิจการเกษตรก็มีทั้งชาวนา ชาวสวน ชาวประมง เป็นต้น
2. อาชีพแต่ละอาชีพนั่นก่อให้เกิดเป็นแหล่งรวมผู้คนจากถิ่นต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้กลายเป็นกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ และความสนใจไปในแนวเดียวกัน
3. อาชีพมีผลต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล
4. อาชีพมีส่วนเชื่อมโยงบุคคลรวมกันเป็นสังคม

5. อาชีพก่อให้เกิดความสามารถและความชำนาญแก่ผู้ประกอบการอาชีพนั้น ๆ วิธีการสร้างจริยธรรมในการประกอบอาชีพ วิธีการสร้างจริยธรรมต้องอาศัยการฝึกฝนเป็นหลัก ปัจจุบันนี้โลกเรากำลังมีปัญหาด้านศีลธรรม ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ในหลาย ๆ อาชีพ ฉะนั้นจะต้องมีการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และสร้างเสริมเติมต่อสิ่งที่ยังขาดอยู่ให้มากขึ้น

วิธีการที่นำมาใช้สร้างจริยธรรมสามารถทำได้ ดังนี้

1. การอบรมตามหลักของศาสนา
2. การปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์
3. การสอนให้รู้จักความเมตตาต่อผู้อื่น
4. การสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์
5. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดความคล้อยตาม
6. การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์
7. การจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ในทางที่ดี จริยธรรมที่ผู้ประกอบการอาชีพควรประพฤติ

หลักในการยึดถือปฏิบัติของผู้ประกอบอาชีพทั่วไปพึงกระทำเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพของตน และร่วมรับผิดชอบในสังคม ควรมีดังนี้

1. ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การมีจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม
3. ความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยในบริการ
4. การมีจรรยาอาชีพและดำเนินกิจการอย่างมีคุณภาพ
5. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อลูกค้า
6. การเคารพสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของผู้อื่น
7. การใช้จริยธรรมในการติดต่อสื่อสาร
8. การสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน
9. การสร้างวินัยในการประกอบอาชีพ
10. การดำเนินงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
11. การให้แหล่งข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง
12. การประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์

บทที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผักเป็นพืชล้มลุกที่มีช่วงอายุการเจริญเติบโตสั้น ที่ให้ผลผลิตนำมาใช้ประโยชน์บริโภคได้ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของต้น กิ่ง ก้าน ใบ ผล หัว ราก และผัก ส่วนใหญ่เป็นพืชชอบน้ำ (succulent) และมีส่วนที่เป็นเนื้อมาก จัดเป็นพืชที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเป็นอยู่ของมนุษย์มากทั้งในด้านที่เป็นอาหารและด้านเศรษฐกิจ

ด้านอาหาร

ผักเป็นพืชอาหารที่มนุษย์จะขาดเสียมิได้ เนื่องจากผักมีส่วนประกอบที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหลายอย่าง ได้แก่ แกลื้อแร่ ธาตุสำคัญๆ และวิตามินชนิดต่างๆ ที่ร่างกายต้องการเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต ช่วยให้ระบบกลไกต่างๆ ของร่างกายดำเนินไปเป็นปกติ ช่วยให้เกิดพลังงานให้มีความต้านทานต่อโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ของร่างกายดำเนินไปเป็นปกติ และยังช่วยให้ร่างกายฟื้นหายจากโรคได้อย่างรวดเร็ว หากขาดอาหารประเภทผักหรือได้รับไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะอ่อนแอ อาจเกิดอาการผิดปกติขึ้น ทำให้ความต้านทานต่อโรคต่างๆ ลดลง หรือทำให้ร่างกายทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวไม่ได้ดีเท่าที่ควร

ด้านเศรษฐกิจ

เนื่องจากผักมีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ดังกล่าว ทำให้ต้องมีการปลูกการผลิตขึ้น เป็นผลก่อให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนตามมา โดยการซื้อขายนี้อาจเป็นไปในระหว่างกลุ่มชนในท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงระหว่างจังหวัด และในที่สุดอาจขยายกว้างออกไปถึงขั้นระหว่างประเทศขึ้น ดังเช่นปัจจุบันประเทศไทยเราสามารถผลิตและส่งผลิตผลที่ได้จากผักหลายชนิดออกไปจำหน่ายยังประเทศข้างเคียงเช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง เป็นมูลค่านับล้านๆ บาทในแต่ละปีเหตุนี้จึงก่อให้เกิดเป็นความสำคัญในแง่ของเศรษฐกิจตามมา นอกจากนั้นหากเทียบกับพืชชนิดอื่นๆ แล้ว ผักจัดว่าเป็นพืชที่มีอายุการเจริญเติบโตและให้ผลเก็บเกี่ยวได้ในเวลาสั้นกว่า ในเนื้อที่ปลูกและระยะเวลาที่เท่ากัน พืชผักสามารถทำรายได้ให้กับผู้ปลูกและผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องสูงกว่าการกสิกรรมในด้านอื่น ตามตัวเลขสถิติที่รวบรวมได้จากกองเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เฉพาะพืชผัก เพียง 3 ชนิด อันได้แก่ พริก หอม กระเทียม ที่ผลิตได้ในช่วงฤดูการเพาะปลูกระหว่างปี พ.ศ. 2518 ถึง 2523 ทำรายได้ถัวเฉลี่ยให้กับผู้ปลูกรวมกันเป็นมูลค่ากว่าปีละ 5,000 ล้านบาท ทั้งนี้

ตัวเลขดังกล่าวเป็นตัวเลขที่ได้จากการผลิตและการจำหน่ายเพียงอย่างเดียว ไม่รวมถึงค่าจ้างแรงงาน ค่าขนส่งเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ค่าสารเคมีกำจัดโรคแมลงและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากนำมารวมกันทั้งหมดแล้ว จะเป็นจำนวนเงินหมุนเวียนที่ใช้จ่ายไปในการนี้รวมกันสูงกว่าตัวเลขดังกล่าวอีกมาก

ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการผลิตและการปลูกผัก

เนื่องจากผักเป็นพืชที่มีอายุการเจริญเติบโตสั้น มีองค์ประกอบและโครงสร้างละเอียดอ่อนเปราะบาง เสียหายได้ง่าย การปลูกและผลิตผักจึงมักจะประสบกับอุปสรรคและปัญหาต่างๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพนานนับประการ ตั้งแต่เริ่มต้นปลูกไปจนกว่าจะถึงมือผู้บริโภค พอจะสรุปได้ดังนี้

- ความไม่เหมาะสมของสถานที่ปลูกอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม

โดยทั่วไปแล้วพบว่าพืชผักสามารถเจริญเติบโตได้ ในช่วงของอุณหภูมิตั้งแต่ 10 – 40 °C ความชื้นไม่น้อยกว่า 60% (ทั้งอากาศและดิน) pH ของดินระหว่าง 4-8 แต่เนื่องจากผักจัดว่าเป็นพืชที่มีอายุการเจริญเติบโตให้ผลเก็บเกี่ยวไปใช้ประโยชน์ได้ในเวลาสั้น มีโครงสร้าง องค์ประกอบที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนฉะนั้นในช่วงของสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นอุณหภูมิ ความชื้น pH หรือแม้แต่แสงสว่างในการเจริญเติบโต ผักแต่ละชนิดจึงต้องการสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของมันซึ่งไม่เหมือนกัน ดังนั้นผักที่ปลูกขึ้นได้ดีในท้องถิ่นหนึ่งจึงไม่สามารถเจริญงอกงามให้ผลสมบูรณ์ได้ เมื่อนำไปปลูกในที่อีกแห่งหนึ่ง ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นผิดไป หรือแม้หากทำได้ก็จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนและค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ไม่สามารถผลิตเป็นปริมาณมากได้เพราะราคาขายจะต้องสูงตามจำหน่ายยาก นอกจากนั้นในท้องถิ่นที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยไม่อยู่ในกรอบดังกล่าว มีอุณหภูมิร้อนหรือเย็นจัดจนเกินไป แห้งแล้ง ดินมีสภาพเป็นกรดหรือด่างจัดจนเกินไป เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคที่ทำให้การเพาะปลูกพืชผักไม่ได้ผล นับเป็นต้นเหตุในการจำกัดทั้งปริมาณในการผลิตและคุณภาพของผลผลิตให้ลดลงได้ทั้งสิ้น

- ปัญหาเกี่ยวกับภูมิประเทศและลักษณะของดินปลูก

พืชผักเกือบทุกชนิดจะงอกและเจริญเติบโตได้ดี เฉพาะในที่ที่อุดมสมบูรณ์ในบริเวณที่ราบลุ่มใกล้แหล่งน้ำ หรือมีแหล่งให้น้ำพอเพียง ดินต้องเป็นชนิดที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกไม่ว่าจะเป็นดินเหนียว ร่วนหรือดินปนทราย จะต้องเป็นดินที่มีแร่ธาตุอาหารที่จำเป็นตลอดจนอินทรีย์วัตถุเพียงพอต่อการเจริญเติบโต ในภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา หรือทะเลทรายไกลจากแหล่งน้ำ ดินมีลักษณะแข็งเป็นหินมีแต่กรวดหรือทรายจัดจนเกินไป มีลักษณะเป็นแอ่ง ห้วย หนอง คลอง บึง มีน้ำขังอยู่ตลอดปี เหล่านี้ย่อมไม่เหมาะที่จะทำการเพาะปลูกผักทั่วๆ ไป หรือปลูกเป็นปริมาณมากไม่ได้

- มีต้นทุนในการผลิตสูง

พืชผักที่มีต้นทุนในการผลิตสูง เช่นผักที่ปลูกยาก ต้องการการดูแลเอาใจใส่ ระวังรักษาเป็นพิเศษ หรือผักที่นำมาปลูกในแหล่งที่ผิดไปจากธรรมชาติเดิมของมัน จำเป็นต้องควบคุม ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตเช่นในท้องถิ่นที่มีอากาศหนาวจัด ร้อนจัด หรือไม่มีพื้นผิวดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก พวกนี้ต้องปลูกในเรือนกระจก ที่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นได้ ต้องปลูกในน้ำยาหรืออาหารในภาชนะที่เตรียมเป็นพิเศษ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ผักพวกนั้นนอกจากไม่สามารถผลิตเป็นปริมาณมากได้แล้ว ยังต้องจำหน่ายในราคาสูง ทำให้ผู้บริโภคอยู่ในวงจำกัด ผลได้จึงมักไม่คุ้มกับทุนที่ลงไป

- ปัญหาเกี่ยวกับระยะทางและการขนส่ง

ในกรณีที่แหล่งผลิตไม่ได้อยู่ใกล้ชุมชน หรือผู้บริโภคใน

สถานที่บางแห่งมีความอุดมสมบูรณ์มีสิ่งแวดล้อมต่างๆ และมีดินดีเหมาะแก่การปลูกผักแต่อยู่ไกลแหล่งบริโภคหรือตลาด ในปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งทำการเพาะปลูกผักใหญ่ๆ เกิดขึ้นใหม่หลายแห่ง ซึ่งล้วนแต่ไกลออกไปจากกรุงเทพฯ (แหล่งบริโภคใหญ่ที่สุด) ทั้งสิ้น เช่นที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอฝาง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งบางแห่งอยู่บนภูเขาสูง ไกลจากชุมชน ทางคมนาคมไม่สะดวก การปลูกแม้จะได้ผลดีผลิตได้เป็นจำนวนมาก แต่พืชผักบางชนิดกว่าจะส่งมาถึงกรุงเทพฯ เกิดการเสียหายและสูญเสียไปเป็นจำนวนมากเสมอ ทั้งนี้สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องมาจากการขาดการเอาใจใส่และละเลยต่อการปฏิบัติที่ถูกต้องอันพึงกระทำต่อผักที่ต้องเคลื่อนย้ายหรือขนส่งเป็นระยะทางไกล ดังที่ทราบแล้วว่าผักนั้นเป็นพืชเปราะบางอวบน้ำ แตกหักเสียหายได้ง่ายทั้งโดยตัวของมันเองและจากโรคแมลงต่างๆ หลังจากเก็บเกี่ยวแล้วบางครั้งไม่ได้ทำความสะอาด ไม่มีการล้างน้ำหรือแช่น้ำยาเพื่อฆ่าทำลาย เชื้อที่อาจติดมาจากแปลงปลูกหรือที่เกิดขึ้นภายหลังขณะขนส่งและรอการจำหน่าย ไม่มีการบรรจุลงในหีบห่อภาชนะที่ถูกต้องเหมาะสมต่อรูปทรงของผักชนิดนั้น เพื่อป้องกันการเบียดกดอัดกระทบกัน ยานพาหนะที่ใช้ในการบรรทุกหรือขนส่งไม่ได้เป็นชนิดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับขนส่งพืชผักโดยเฉพาะ การนำขึ้นบรรทุกยานพาหนะมักจะคำนึงถึงแต่ปริมาณให้ได้มากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงผลเสียหายอันอาจเกิดตามมาแม้กระทั่งการขนถ่ายขึ้น-ลงจะปราศจากความระมัดระวังโดยการโยนขึ้นและเหวี่ยงอย่างแรง เหล่านี้ล้วนเป็นทางนำไปสู่ความเสียหายได้ทั้งสิ้น

อายุความคงทนของผักหลังเก็บเกี่ยวแล้วอยู่ไม่ได้นาน

นอกเหนือไปจากความเสียหายที่เกิดขึ้นขณะทำการขนส่งและเดินทางแล้ว จากลักษณะธรรมชาติของผักคือมีโครงสร้างเนื้อเยื่อที่อวบน้ำเปราะบาง มีน้ำมาก ทำให้ผักเก็บไว้ไม่ได้นานมักจะเหี่ยวเฉาเน่าเสียหรือเสื่อมคุณภาพเร็วเมื่อเทียบกับพืชผลอย่างอื่น นอกจากนั้นยังง่ายต่อการที่ถูกเชื้อโรคต่างๆ ทั้งที่อาจติดมาจากแปลงปลูกและภายหลังจากที่เก็บเกี่ยวแล้วเข้าทำลาย หากไม่สามารถจำหน่ายให้หมดไปได้ในเวลาอันสั้นหรือมีความจำเป็นต้องเก็บไว้นานๆ แล้ว มักจะเสียหายทำให้ต้องทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์เสมอ จากการคำนวณและการคาดคะเนเกี่ยวกับความเสียหายของพืชผักโดยทั่วๆ ไปซึ่งเกิดขึ้นภายหลังเก็บเกี่ยวในสภาวะปกติ ทั้งจากโดยธรรมชาติของผักเองและจากการทำลายของโรค พบว่ามีถึง 20% หรือมากกว่า

ปัญหาเกี่ยวกับพ่อค้าคนกลางและการตลาด

ปัญหานี้จัดว่าเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีพในการกสิกรรมเกือบทุกแขนง โดยเฉพาะในเรื่องของผัก เนื่องจากเป็นพืชที่เสียหายเสื่อมสภาพเร็วเก็บไว้ไม่ได้นาน ทำให้เกิดเป็นสภาวะจำยอม บางครั้งกสิกรผู้ปลูก ต้องรีบขายผลผลิตของตนให้พ่อค้าคนกลางไปแม้จะถูกกดราคาหรือยอมรับราคาที่พ่อค้ารับซื้อเป็นฝ่ายกำหนดให้ ทั้งๆ ที่ต่ำกว่าต้นทุนในการผลิต นอกจากนั้นยังพบอีกว่าระหว่างพ่อค้าต่อพ่อค้าได้มีการติดต่อคบคิดร่วมมือกันในอันที่จะไม่รับซื้อผลผลิตจากกสิกรหากไม่ยอมรับราคาที่พวกตนตั้งไว้ ครั้นจะนำไปจำหน่ายเสียเองให้ถึงผู้บริโภคโดยตรงก็ทำไม่ได้ เนื่องจากทุนน้อย ขาดคน ขาดเวลา ขาดสถานที่และทำเลที่จะจำหน่าย ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในปัจจุบันคือในด้านเศรษฐกิจส่วนตัวของกสิกรเอง ส่วนใหญ่มักจะมีสภาพความเป็นอยู่และมีฐานะค่อนข้างยากจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีทุนน้อย บางรายในการดำเนินอาชีพต้องขึ้นอยู่กับนายทุนหรือพ่อค้าคนกลางโดยตลอดทั้งที่ดินและเงินลงทุน เมื่อได้ผลผลิตออกมาก็ถูกนายทุนเรียกเก็บเอาไปจำหน่ายเสียเอง แล้วก็หักหนี้กันไป อาจเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน

สำหรับครอบครัวบ้าง พอให้อยู่ได้ไปวันๆ เมื่อถึงฤดูปลูกใหม่ก็ต้องกู้กันอีกหมุนเวียนอยู่ในสภาพเช่นนี้เรื่อยไป นอกจากบางปีหรือบางฤดูโชคดี บังเอิญผักที่ปลูกตลาดมีความต้องการสูง ประกอบกับที่อื่นๆ ปลูกไม่ได้ผล หรือได้น้อย ทำให้จำหน่ายได้ราคาดี ก็พอที่จะมีเงินเหลือจากการใช้หนี้เป็นกอบกำ สามารถเก็บไว้เป็นทุนสำรองของตนเองต่อไปได้ แต่ในกรณีนี้มักจะไม่มีเกิดขึ้นบ่อยนัก แล้วก็มักจะก่อให้เกิดเป็นปัญหาใหม่ติดตามมาในปีหรือฤดูปลูกถัดไป กล่าวคือจะเกิดการตามอย่างมุ่งผลิตหรือปลูกพืชผักชนิดเดียวกันนั้นออกมาเป็นจำนวนมาก จนเกินความต้องการของตลาด ผลก็คือขายไม่ออกราคาตกต่ำขาดทุน ทำให้ ต้องกลับไปมีหนี้สินอย่างเดิมอีก สภาพการณ์เช่นนี้จะปรากฏอยู่เสมอ กลไกบางรายได้ขาดความอดทนเกิดความท้อถอยเบื่อหน่ายในที่สุดก็ไม่สามารถทนทำอาชีพปลูกผักต่อไปได้ ต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพทางด้านอื่นแทน

ปัญหาความเจริญของบ้านเมืองและราคาที่ดินสูงขึ้น

ตัวอย่างนี้จะเห็นได้จากแหล่งปลูกผักที่เคยมีอยู่ในบริเวณจังหวัดกรุงเทพมหานครหรือแถบชานเมืองเดิมที่มีอยู่หลายแห่ง เช่น บริเวณมักกะสัน ดินแดง ประตูนํ้า บางซื่อ สะพานควาย ภาษีเจริญ และตลิ่งชัน เหล่านี้ในอดีตล้วนเคยเป็นแหล่งปลูกผักชนิดต่างๆ ได้ผลดี พอเพียงสำหรับความต้องการของกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง แต่ปัจจุบันกรุงเทพฯ ขยายตัวเจริญกลายเป็นเมืองใหญ่มีคนเข้ามาอาศัย ทำมาหากินเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ความต้องการในที่อยู่อาศัยมากขึ้นที่ดินที่เคยทำการเพาะปลูกผักได้ดีแต่เดิมก็กลายมาเป็นบ้านเรือน ตึกแถว ศูนย์การค้า โรงงานหรือ โรงแรมแทน และมีราคาสูงขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว บรรดานายทุนเจ้าของที่ หรือแม้แต่ชาวสวนเองบางรายก็เลยขายที่นั่นไปเสียแล้วเอาเงินที่ได้ไปลงทุนทำอาชีพอย่างอื่นทดแทน

ภัยจากธรรมชาติ

ภัยจากธรรมชาติที่เป็นอุปสรรคต่ออาชีพการปลูก หรือการผลิตผักที่พบเห็นอยู่เสมอก็ได้แก่ภัยจากน้ำท่วม ลมพายุ และลูกเห็บ

ภัยจากน้ำท่วม น้ำซึ่งปกติแล้วเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการปลูกผัก ทั้งนี้เนื่องจากผักเป็นพืชที่ต้องการน้ำในการเจริญเติบโตสูงมาก แหล่งปลูกผักต่างๆ จึงมักอยู่ใกล้น้ำ หรือที่มีน้ำอย่างพอเพียง เช่น ตามที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง ตามที่ดังกล่าวเหล่านี้เมื่อถึงฤดูฝนหรือฤดูมรสุม พอน้ำหลากลงมามากก็จะเกิดการท่วมเอ่อล้นฝั่งขึ้นมา ทำให้พืชผักที่ปลูกอยู่ได้รับความเสียหาย หรือไม่ก็ต้องหยุดทำการเพาะปลูกไปชั่วระยะเวลาหนึ่งจนกว่าน้ำจะลด ซึ่งอาจกินเวลานาน ตั้งแต่ 1-2 เดือนเป็นอย่างน้อย และในช่วงที่น้ำท่วมอยู่เป็นเวลานาน ดังกล่าว บางสวนที่เจ้าของหรือผู้ประกอบการมีทุนน้อย ไม่สามารถสร้างคันคู ทนบป้องกันหรือลงทุนสูบน้ำออกได้ ก็ต้องหยุดทำการเพาะปลูกไปจนกว่าน้ำจะลด ซึ่งกินเวลาไม่ต่ำกว่า 2-3 เดือน นอกจากนั้นในบางท้องถิ่นหรือบางจังหวัด นิยมทำการปลูกผักบนดินที่มีลักษณะเป็นหาด ที่น้ำไหล ทรายมูลหรือสัลดอนตามริมและกลางแม่น้ำลำคลองซึ่งผุดขึ้นเมื่อน้ำลดในฤดูแล้ง เป็นดินค่อนข้างอุดมสมบูรณ์เหมาะต่อการปลูกผักเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีปุ๋ยและอินทรีย์วัตถุ ที่พัดพามากับน้ำตกตะกอน ทับถมกันอยู่ ลักษณะของดินก็ร่วนซุย ไม่มีวัชพืช ง่ายต่อการเตรียมและดูแลรักษา พืชผักที่ปลูกในที่เช่นนี้จะเจริญงอกงามให้ผลผลิตสูง แม้จะให้ปุ๋ยเสริมช่วยเพียงเล็กน้อยหรือไม่ต้องให้เลย นอกจากนั้นยังไม่ค่อยมีโรคและแมลง รบกวน เพราะเป็นดินใหม่ แต่ในที่เช่นนี้ก็มิใช่ว่าเสียคือ จะทำการเพาะปลูกได้ก็เฉพาะฤดูแล้งที่น้ำลด ซึ่งมีระยะเวลาเพียง 3-4 เดือนเท่านั้น พอถึงฤดูฝนน้ำมาก็ต้องหยุด ทำให้เสียเวลาไปปีหนึ่งๆ ไม่ต่ำกว่า 7-8 เดือน

ปัญหาเกี่ยวกับโรคและแมลงศัตรูพืช

โรคและแมลงศัตรูพืชจัดว่าเป็นปัญหาที่นับว่าสำคัญที่สุดในบรรดาปัญหาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว เนื่องจากเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดความเสียหายให้กับพืชทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเป็นจำนวนมากเสมอในแต่ละปี นอกจากนั้นยังพบว่าทั้งโรคและแมลงเข้าไปก่อให้เกิดความเสียหายร่วมอยู่ในหัวข้ออุปสรรคที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วทั้งหมด แม้ว่าสถิติตัวเลขความเสียหายของพืชผักที่เกิดขึ้นจากการทำลายของโรคและแมลงในประเทศไทยขณะนี้จะยังไม่มีผู้ใดรวบรวมสถิติเป็นตัวเลขหรือจำนวนที่แน่นอนไว้ แต่ผลจากที่ได้สำรวจและศึกษาตามแหล่งที่มีการปลูกผักเป็นอาชีพใหญ่ๆ ในประเทศไทยในระยะ 4-5 ปีที่แล้ว เช่นบริเวณอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อำเภอภาษีเจริญ และตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพฯ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าพืชผักที่ปลูกในแหล่งต่างๆ เหล่านี้ ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากโรคและแมลงศัตรูพืชโดยทั่วๆ ไปจะอยู่ในระดับ 10-20% ของจำนวนผลิตผลทั้งหมดในแต่ละฤดูปลูก บางแห่งในบางที่อาจพบสูงขึ้นไปถึง 40-50% หากสิ่งแวดล้อมเหมาะสม และการป้องกันกำจัดทำไม่ได้ทันทั่วถึง จำนวนหรือปริมาณความเสียหายดังกล่าวหากนำมาคิดคำนวณเป็นตัวเลขเปรียบเทียบกับผลผลิตรวมทั้งประเทศซึ่งมีมูลค่ากว่าหมื่นล้านบาท แล้วจำนวนเพียง 10-20% ที่เสียหายไป หากคิดเป็นจำนวนเงินที่สูญเสียไปในแต่ละปีก็เป็นมูลค่านับพันล้านบาท ทั้งนี้รวมค่ายาหรือสารเคมีตลอดจนค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติต่างๆ ที่ต้องเสียและจ่ายไปในการป้องกันกำจัดอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อรักษาส่วนที่ยังดีอีก 80-90% เอาไว้ นอกจากนั้นในแหล่งปลูกบางแห่งเกิดโรคและศัตรูพืช ระบาดทำความเสียหายให้กับผักที่ปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้การสะสมของเชื้อโรคในดินมีมากขึ้น ตลอดจนความทนทานของเชื้อโรคที่มีต่อยาหรือสารเคมีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและไม่ถูกต้องตามคำแนะนำก็มีมากขึ้น ทำให้การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดในอัตราปกติที่เคยใช้หรือที่ทางผู้ผลิตกำหนดไว้เดิมไม่ได้ผล นอกจากจะเพิ่มความเข้มข้นหรือระยะเวลาการใช้แต่ละครั้งให้สั้นลง ซึ่งเป็นการเพิ่มทั้งค่าใช้จ่ายและอันตรายจากพิษของสารเคมีมากยิ่งขึ้น ผู้ปลูกบางรายไม่สามารถทนต่อสภาวะดังกล่าวได้ทำให้ต้องเลิกอาชีพปลูกผักหันไปทำการปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ไม้ผลหรือไม้ดอก หรือไม่ก็ต้องย้ายถิ่นทำเลที่เคยทำอยู่เดิมไปหาใหม่แทน ตัวอย่าง ดังกล่าวจะเห็นได้จากการปลูกพริก หอม กระเทียม บริเวณอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีชื่อเสียงและจัดว่าเป็นแหล่งผลิตใหญ่และสำคัญที่สุดของประเทศมานานับสิบๆ ปี ต่อมาระยะหลังหรือปัจจุบัน ปรากฏว่ามีโรคและศัตรูพืชหลายชนิดระบาดทำความเสียหายให้กับพืชผักพวกนั้นอย่างรุนแรงทั้งที่ได้มีการพยายามใช้ทั้งสารเคมีและวิธีการต่างๆ เพื่อป้องกันกำจัด หยุดยั้ง หรือลด ความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากดินปลูกมีการปลูกพืชชนิดเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานาน และจากสารเคมีที่ใช้กันอย่างไม่มีขอบเขตจำกัดและปริมาณมากทำให้เชื้อโรคต่างๆ เกิดความต้านทานและดื้อยา การป้องกันกำจัดโรคในระยะหลังนี้ไม่ค่อยได้ผล หรือไม่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ผลได้ไม่คุ้มกับทุนที่ลงไป การปลูกพริก หอม กระเทียมของดำเนินสะดวกปัจจุบันจึงลดน้อยลงไปมาก หลายรายหันไปทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน ชมพู่ ส้ม หรือมะละกอ แทน บางคนที่ไม่ยอมเลิกอาชีพการทำสวนผักก็ย้ายไปหาที่ปลูกใหม่ที่ไกลออกไป โดยบางรายพบว่าไกลไปถึงจังหวัดเพชรบูรณ์ เชียงใหม่ เชียงราย ก็มี

นอกจากความเสียหายดังกล่าวแล้ว โรคบางชนิดไม่เพียงแต่จะลดปริมาณหรือสร้างความเสียหายโดยตรงให้กับพืชผักขณะที่ยังอยู่ในแปลงปลูกเท่านั้น แต่ยังสามารถระบาดแพร่กระจายโดยติดไปกับชิ้นส่วนหรือผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว รวมไปถึงเมล็ดหรือส่วนที่จะนำไปปลูกหรือขยายพันธุ์ต่อไป ทำให้เกิดโรคระบาดติดต่อกันภายหลังได้อีก

จะเห็นได้ว่าปัญหาเรื่องโรคเป็นปัญหาที่สำคัญเกี่ยวข้อง ทั้งผู้ปลูก ผู้ขายและผู้บริโภครวมกัน จึงควรที่จะได้เรียนรู้เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ การเกิดและการทำลายของโรค เพื่อประโยชน์ในอันที่จะหลีกเลี่ยง ป้องกัน กำจัด หรือลดความเสียหายอันอาจเกิดมีขึ้นให้ได้ผลมากที่สุด

- ที่มา: <https://sites.google.com/site/nanaphak/phak-plxd-sar-phis/khwam-sakhay-khxng-phak-plxd-sar-phis> หน้า 39-42
- ที่มา: <https://sites.google.com/site/phakplxdphis/thima-laea-khwam-sakhay> <http://www.dooasia.com/trips/detail.php?id=540>
- ที่มา: http://www.itrmu.net/web/khamphanl/show-webcontent.php?cat_id=2&mid=10
- ที่มา: <http://araikormung.wixsite.com/52216831/single-post/2015/08/31/41>
- <http://www.thaikasetsart.com> ไทยเกษตรศาสตร์
- <https://contentshifu.com/what-is-marketing-4-0/>

ที่ปรึกษา :

นายคำพันธ์

สุพรมอินทร์

ผอ.กศน.อำเภอด่านซ้าย

คณะทำงาน :

นายจิรภัทร

นามพุทธา

ครู

นางนฤนาถ

ไพศาลธรรม

ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน

นางสาวนฤมล

ราชพัฒน์

ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน

นายพรชัย

ชัยชนะ

ครูกศน.ตำบล

นางชาลิสา

ทองดำ

ครูกศน.ตำบล

นางสาวสุพัตรา

กันยาประสิทธิ์

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

นางสาวศิริรัตน์

วงศ์จันทนา

ครูผู้สอนคนพิการ

นายชนะพงษ์

มัจฉินทร์

พนักงานพิมพ์ ส.3

นางรัชดา

เชื้อบุญมี

บรรณารักษ์